

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 67/2018(92))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ»,
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED**

Ημερομηνία Απόφασης: 19 Ιουνίου, 2019

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Οι κ.κ. Μαρία Κούσιου, Αντιπρόεδρος και Αγγελική Λαζάρου, Μέλος, ειδοποιήθηκαν κανονικά για τη Συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκαν για προσωπικούς λόγους.

Εκ μέρους του Τηλεοπτικού Οργανισμού «ALPHA Κύπρου»: κ.κ. Μιχάλης Γεωργίου και Βασιλική Αλευρά, Δικηγόροι.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ» πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 30Ε.(α)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **παραγράφων Γ.2 και Ε.4** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθενται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Βάσει των ως άνω νομοθετικών διατάξεων:

30Ε.(α) *Οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις πρέπει να αναγνωρίζονται εύκολα ως τέτοιες. Απαγορεύονται οι συγκαλυμμένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις*

[Σύμφωνα με άρθρο 2 του προαναφερθέντος Νόμου:

«συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση» σημαίνει την προφορική ή οπτική παρουσίαση, σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του εμπορικού σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός παρόχου υπηρεσιών, εφόσον η παρουσίαση αυτή γίνεται από τον πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων για διαφημιστικό σκοπό και ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά το χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης. Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.]

Γ.2. *Απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διαφήμιση προϊόντων ή υπηρεσιών από δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια ενημερωτικών εκπομπών.*

Ε.4. *Απαγορεύεται η παρακίνηση για αγορά ή μίσθωση των προϊόντων ή υπηρεσιών του χορηγού ή τρίτων με αναφορές στα χαρακτηριστικά ή στις τιμές ή δίνοντας πληροφορίες για τον τρόπο ή τόπο αγοράς τους.*

*η υπογράμμιση δική μας

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **3.12.2018**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήξης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 - 3:

1. Στις **21.8.2018**, μεταξύ των ωρών **20:20 - 21:20**, ο οργανισμός μετέδωσε ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων «**ALPHA NEWS**», μέσω του οποίου **έγινε συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση** του βιβλιοπωλείου «**Μαυρομάτης**», κατά παράβαση του **άρθρου 30Ε.(α)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα τις προετοιμασίες γονιών και μαθητών ενόψει της έναρξης της νέας σχολικής χρονιάς, συμπεριλαμβανομένης και έρευνας αγοράς από τον ALPHA.

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ, έγινε προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» με διαφημιστικό σκοπό, από τη Διευθύντρια του Βιβλιοπωλείου (Μαρίνα Μαυρομάτη) και από τη δημοσιογράφο του ρεπορτάζ (Κωνσταντίνα Νεοφύτου).

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ, διάρκειας 2'.40'' μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Προλογίζοντας το ρεπορτάζ, ο παρουσιαστής του Δελτίου Ειδήσεων ανέφερε τα εξής:

-«Παρά την κρίση στην παιδεία, άρχισαν γονείς και μαθητές να προετοιμάζονται για τη νέα σχολική χρονιά. Ο ALPHA έκανε έρευνα αγοράς και σας παρουσιάζει το κόστος των σχολικών ειδών.»

Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του, όπως μακρινά και κοντινά πλάνα από τους διάδρομους του βιβλιοπωλείου, πλάνα με γονείς και παιδιά να παρατηρούν τα ράφια, να διαλέγουν διάφορα σχολικά είδη και να τα τοποθετούν στα καλάθια τους καθώς και μακρινά και κοντινά πλάνα από τσάντες, στυλό, μολύβια, χρωματιστά, μαρκαδόρους, τετράδια, κασετίνες, highlighters, box files και τετράδια.

Παράλληλα προβάλλεται ο εξής τίτλος στο κάτω μέρος της οθόνης:

**«ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ
ΑΡΧΙΣΑΝ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ»**

Σε κάποιο σημείο του ρεπορτάζ και ενώ προβάλλεται μακρινό πλάνο από τους διαδρόμους του βιβλιοπωλείου, εμφανίζεται η δημοσιογράφος αναφέροντας τα εξής:

Κωνσταντίνα Νεοφύτου (δημοσιογράφος): *«Οι διακοπές σιγά-σιγά τελειώνουν έτσι οι γονείς και μαθητές άρχισαν δειλά-δειλά να προετοιμάζονται για την επιστροφή στα θρανία, αγοράζοντας τα απαραίτητα σχολικά είδη.»*

Παράλληλα προβλήθηκε ο εξής τίτλος στο κάτω μέρος της οθόνης:

**«ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ
ΤΣΑΝΤΕΣ, ΚΑΣΕΤΙΝΕΣ ΚΑΙ ΜΟΛΥΒΙΑ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ»**

Στο πλαίσιο του ρεπορτάζ, μεταδόθηκαν δηλώσεις πελατών σχετικά με τα είδη που χρειάζονται να αγοράσουν για τη νέα σχολική χρονιά και το ποσό που υπολογίζουν να ξοδέψουν.

Στη συνέχεια, η δημοσιογράφος περπατά σε ένα από τους διαδρόμους του βιβλιοπωλείου και ενώ παρατηρεί τα δοχεία με τα μολύβια αναφέρει τα εξής:

Κωνσταντίνα Νεοφύτου (δημοσιογράφος): *«Οι επιλογές για τα σχολικά είδη είναι πραγματικά αμέτρητες και για κάθε τσέπη. Υπάρχουν δεκάδες χρώματα, σχήματα και μεγέθη, ούτως ώστε να ικανοποιήσουν ακόμα και τους πιο απαιτητικούς μαθητές.»*

Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ μεταδόθηκε η εξής δήλωση:

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): *«Για τις πρώτες τάξεις που είναι με τροχούς, 3 θήκες, μεγάλες τσάντες, που είναι από 60 ευρώ, 30 ευρώ, πολύ καλής ποιότητας τσάντες.»*

Ταυτόχρονα, λέγοντας τα πιο πάνω, η κ. Μαυρομμάτη σηκώνει μια τσάντα από τις τσάντες που βρίσκονται στο πάτωμα, κοιτάζει την ετικέτα με την τιμή, την γυρίζει προς την κάμερα και κρατά την τσάντα δείχνοντας την επίσης προς την κάμερα.

Ακολούθως η κ. Μαυρομμάτη παίρνει μια άλλη ροζ τσάντα, παρατηρεί την ετικέτα με την τιμή και ενώ βαστά την τσάντα, διημείφθη ο εξής διάλογος μεταξύ της και της δημοσιογράφου:

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): -«Είναι γύρω στα 26 ευρώ.»

Κωνσταντίνα Νεοφύτου (δημοσιογράφος): -«Και είναι για Λύκειο;»

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): -«Για Λύκειο, για Λύκειο ναι, και για μας κάνει, για Λύκειο συνήθως την παίρνουν για ιδιαίτερα.»

Παράλληλα προβλήθηκε ο εξής τίτλος στο κάτω μέρος της οθόνης:

**«ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΣΑΝΤΑ»**

Στη συνέχεια του ρεπορτάζ, η δημοσιογράφος σηκώνει μια τσάντα από τα ράφια με τις τσάντες και την παρατηρεί.

Ταυτόχρονα η δημοσιογράφος αναφέρει τα εξής:

Κωνσταντίνα Νεοφύτου (δημοσιογράφος): -«Όσον αφορά την κρίση στην παιδεία, οι γονείς ελπίζουν ότι θα βρεθεί μια λύση.»

Ακολουθεί η εξής δήλωση:

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): -«Περιμένουν ότι κάποια στιγμή κάποια μέρα μετά τις 10 του Σεπτεμβρη θα παν τα παιδιά σχολεία, έτσι πρέπει να προετοιμαστούν.»

2. Στις **21.8.2018**, μεταξύ των ωρών **20:20 - 21:20**, ο οργανισμός μετέδωσε ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του **ενημερωτικού** προγράμματος Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων **«ALPHA NEWS»**, μέσω του οποίου **έγινε διαφήμιση των προϊόντων** του βιβλιοπωλείου **«Μαυρομμάτης» από δημοσιογράφο**, κατά παράβαση της παραγράφου **Γ. 2** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **21.8.2018**, μεταξύ των ωρών **20:20 - 21:20**, ο οργανισμός μετέδωσε ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων **«ALPHA NEWS»**, μέσω του οποίου **έγινε παρακίνηση για αγορά των προϊόντων τρίτου** (βιβλιοπωλείο **«Μαυρομμάτης»**), **με αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές και δίδοντας πληροφορίες για τον τόπο αγοράς τους**, κατά παράβαση της παραγράφου **Ε. 4** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του κ. Γαστώνος Χατζηαναστασίου (Χατζηαναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. - Deloitte Legal), ημερομ. **7.12.2018** προς την Αρχή, υπέβαλε αίτημα για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **13.12.2018**, πληροφόρησε τον οργανισμό ότι έκανε δεκτό το ως άνω αίτημά του και κάλεσε τους εκπροσώπους του οργανισμού να προσέλθουν στα γραφεία της στις **18.12.2018** και ώρα **10:00** για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης.

Επιπλέον, ο Δικηγόρος του οργανισμού κ. Γαστών Χατζηαναστασίου, με επιστολή του ημερομ. **13.12.2018** προς την Αρχή, υπέβαλε αίτημα για παραχώρηση παράτασης στην προθεσμία υποβολής των θέσεων του οργανισμού, μέχρι 10 μέρες μετά την ημερομηνία επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης.

Σε απαντητική της επιστολή ημερομ. **17.12.2018**, η Αρχή πληροφόρησε τον οργανισμό ότι έκανε δεκτό το αίτημά του για παραχώρηση παράτασης στην υποβολή των εξηγήσεων και/ή παραστάσεων του οργανισμού, μέχρι τις **28.12.2018**. Στην εν λόγω επιστολή διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι η Αρχή είχε καλέσει, με επιστολή της ημερομ. 3.12.2018, τον οργανισμό να υποβάλει τις εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις του αναφορικά με **τις υπό διερεύνηση πιθανές παραβάσεις**, όπως εκτίθενται στον συνημμένο Πίνακα Α' ημερομ. 21.11.2018, και **όχι «για σκοπούς επιβολής κυρώσεων** αναφορικά με την **απόφαση** της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης ημερομηνίας 21/11/2018, όπως εκ παραδρομής αναφέρεται στην επιστολή του κ. Χατζηαναστασίου ημερομ. 13.12.2018.

Ως εκ τούτου, στις **18.12.2018**, οι Δικηγόροι του οργανισμού κ. κ. Μιχάλης Γεωργίου και Βασιλική Αλευρά, προσήλθαν στα γραφεία της Αρχής και επιθεώρησαν το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του κ. Γαστώνος Χατζηαναστασίου (Χατζηαναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. - Deloitte Legal), ημερομ. **28.12.2018** προς την Αρχή,

υπέβαλε γραπτώς τις εξηγήσεις και /ή παραστάσεις και/ή θέσεις του. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Η Αρχή, στη Συνεδρία της αρ. **8/2019**, ημερομ. **6.3.2019**, αποφάσισε όπως η εξέταση των υποθέσεων, οι οποίες προωθήθηκαν πριν την έκδοση της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου στην Προσφυγή υπ' αριθμό 1873/2012 και για τις οποίες εκκρεμούσε η διαδικασία εξέτασής τους [συμπεριλαμβανομένης και της παρούσας υπόθεσης αρ. 67/2018(92)], συνεχιστεί με τη νέα διαδικασία. Περαιτέρω, η Αρχή έδωσε οδηγίες να σταλεί σχετική επιστολή στους οργανισμούς, με την οποία να ενημερώνονται για τη νέα διαδικασία, σύμφωνα με την οποία τους παρέχεται το δικαίωμα και για προφορική ακρόαση.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **20.3.2019**, ενημέρωσε τον οργανισμό τα ακόλουθα:

«Ενόψει της απόφασης της Ολομέλειας του Διοικητικού Δικαστηρίου στην Προσφυγή αρ. 1873/2012, ημερομ. 31.1.2019, καλείστε, σύμφωνα με τον Κανονισμό 42(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής, ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.»

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του κ. Γαστώνος Χατζηαναστασίου (Χατζηαναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. - Deloitte Legal), ημερομ. **5.4.2019** προς την Αρχή, ζήτησε όπως υποβάλει τις θέσεις του, αναφορικά με την υπό αναφορά υπόθεση, προφορικώς.

Ως εκ τούτου, η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **12.6.2019**, κάλεσε τους εκπροσώπους του οργανισμού στη Συνεδρία της, στις **19.6.2019**, για να υποβάλουν προσωπικά τις παραστάσεις τους, σε σχέση με τις πιθανές παραβάσεις που διατυπώθηκαν εναντίον του τηλεοπτικού οργανισμού «**ALPHA ΚΥΠΡΟΥ**» για την υπόθεση αρ. **67/2018(92)**.

Κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία στις **19.6.2019** παρέστησαν, εκ μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «**ALPHA ΚΥΠΡΟΥ**», οι κ.κ. Μιχάλης Γεωργίου και Βασιλική Αλευρά, Δικηγόροι του οργανισμού.

Κατά την έναρξη της διαδικασίας, ο κ. Γεωργίου, αφού ευχαρίστησε την Αρχή ανέφερε ότι οι πελάτες τους είναι για πρώτη φορά που συμμετέχουν σε διαδικασία ενώπιον της Αρχής καθώς και ότι, αντιλαμβανόμενοι τους πόρους και τις διαδικασίες της Αρχής και προκειμένου να μην τους καταχρώνται, θα κάνουν χρήση του δικαιώματος της προφορικής ακρόασης, στις περιπτώσεις εκείνες που δεν αποδέχονται τη διάπραξη των πιθανών παραβάσεων.

Αναφερόμενος στην υπόθεση αρ. 67/2018(92), ο κ. Γεωργίου ανέφερε, ως γενική εισαγωγή, ότι το υπό εξέταση ρεπορτάζ είχε ως θέμα την έρευνα αγοράς, στην οποία προέβη ο οργανισμός σε βιβλιοπωλείο, μέσω της οποίας παρουσιάζονται διάφορα σχολικά είδη και οι τιμές τους, υπενθυμίζοντας ότι η περίοδος προβολής του ρεπορτάζ, δηλαδή η περίοδος πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς, ήταν μια έντονη περίοδος για τα θέματα της παιδείας που απασχόλησε τα Μ.Μ.Ε., καθώς υπήρχε η πιθανότητα να μην ανοίξουν τα σχολεία.

Ο κ. Γεωργίου συνέχισε αναφέροντας ότι έρευνες αγοράς συμβαίνουν συχνά από τους οργανισμούς, φέρνοντας ως παράδειγμα τις έρευνες αγοράς που γίνονται κατά την περίοδο του Πάσχα και αφορούν στο πόσο κοστίζει το πασχαλινό τραπέζι καθώς και ότι τέτοιου είδους έρευνες γίνονται πάντα με γνώμονα την εξυπηρέτηση, την προστασία, την ενημέρωση και το

συμφέρον του καταναλωτή. Ο κ. Γεωργίου υποστήριξε ότι τα Μ.Μ.Ε. έχουν τη δυνατότητα να διεξάγουν αυτές τις έρευνες αγορά και κατά τη γνώμη του είναι καλό να γίνονται, καθώς οι τηλεθεατές - καταναλωτές ενδεχομένως να μην έχουν την ευκαιρία ή/και τον απαιτούμενο χρόνο να επισκεφτούν όλα τα βιβλιοπωλεία. Επομένως, θεωρεί ότι οι έρευνες αγοράς, υποδεικνύουν που κυμαίνονται οι τιμές και είναι βοηθητικό, εύλογο, και θεμιτό να γίνονται, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κρίση στις μέρες μας.

Όσον αφορά στην ουσία του υπό εξέταση ρεπορτάζ, ο κ. Γεωργίου εξέφρασε την άποψη ότι δεν είναι ευδιάκριτο ποιος είναι ο διαφημιζόμενος καθώς και ότι δεν έγινε αναφορά σε ποιο βιβλιοπωλείο γινόταν το ρεπορτάζ.

Στο σημείο αυτό, η Πρόεδρος της Αρχής διευκρίνισε ότι έγινε αναφορά στο όνομα της ιδιοκτήτριας του βιβλιοπωλείου σε τίτλο που προβλήθηκε. Ο Δικηγόρος του οργανισμού συμφώνησε ότι για 1 δευτερόλεπτο μεταδόθηκε τίτλος στον οποίο αναγραφόταν: *«Μαρίνα Μαυρομμάτη, Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου»*, ωστόσο συμπλήρωσε ότι πρόκειται για μια μικρή, μεμονωμένη και σύντομη αναφορά σε ένα ρεπορτάζ διάρκειας 2 λεπτών και 40 δευτερολέπτων. Ο Δικηγόρος του οργανισμού υποστήριξε ότι πουθενά στο ρεπορτάζ δεν φαίνεται το εμπορικό σήμα, ούτε γίνεται άλλη λεκτική ή/και οπτική αναφορά, ούτε μεταδόθηκαν πλάνα που να καθιστούν ευδιάκριτο το χώρο στον οποίο έγινε το ρεπορτάζ ή να προωθείται έντονα διαφήμιση του βιβλιοπωλείου.

Ο Δικηγόρος του οργανισμού συνέχισε αναλύοντας τα συστατικά στοιχεία της κάθε καταγγελίας. Εν πρώτοις, αναφέρθηκε στο **υποστοιχείο 1** του Πίνακα Α' με τις Πιθανές Παραβάσεις και ειδικότερα στην πιθανή παράβαση του **άρθρου 30Ε.(α)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) που αφορά στη συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση. Στη συνέχεια ο κ. Γεωργίου, αφού ανέγνωσε τον ορισμό της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, βάσει του οποίου *«συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση» σημαίνει την προφορική ή οπτική παρουσίαση, σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του εμπορικού σήματος ή των δραστηριοτήτων*

ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός παρόχου υπηρεσιών...», υποστήριξε ότι το Βιβλιοπωλείο «Μαυρομαμάτης» δεν είναι ούτε παραγωγός προϊόντων, ούτε πάροχος υπηρεσιών (πχ συμβουλευτικών ή νομικών υπηρεσιών), αλλά μεταπωλητής.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης, υπέβαλε το ερώτημα στο Δικηγόρο του οργανισμού κατά πόσον ο ίδιος θεωρεί ότι, πρόθεση του νομοθέτη ήταν να μην καλύπτει άλλες δραστηριότητες, όπως μια υπεραγορά ή ένα κατάστημα και σε περίπτωση που η απάντηση του είναι καταφατική, εάν ένα ρεπορτάζ γίνεται σε μια μεγάλη υπεραγορά ή σε ένα κατάστημα καλλυντικών ειδών ή σε ένα κατάστημα πώλησης αυτοκινήτων και κατά τη διάρκεια του, γίνεται παρουσίαση των εμπορευμάτων του, κατά πόσον αυτό δεν θα συνιστά συγκαλυμμένη διαφήμιση. Η Πρόεδρος της Αρχής διερωτήθηκε αν αυτό δεν θεωρείται συγκαλυμμένη εμπορική ανακοίνωση, τότε τι θα θεωρείτο. Ο κ. Κυρμίτσης ρώτησε στη συνέχεια τον κ. Γεωργίου κατά πόσον συμφωνεί ότι πρόθεση του νομοθέτη ήταν να εντάξει όλες τις πιο πάνω εμπορικές δραστηριότητες. Ο κ. Γεωργίου απάντησε ότι οι λέξεις που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω ορισμό μπορεί να ερμηνευθούν είτε ευρέως είτε με πιο στενό πλαίσιο. Σε ένα πιο στενό φάσμα, περιλαμβάνει τις υπηρεσίες που προσφέρουν επαγγελματίες όπως δικηγόροι, γιατροί, λογιστές, φυσιοθεραπευτές. Σε ένα πιο ευρύ φάσμα θα μπορούσε να περιλαμβάνει και άλλες υπηρεσίες, όπως είναι για παράδειγμα οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι πελάτες του και ο ίδιος το ερμηνεύουν με την πιο στενή έννοια του όρου.

Ακολούθως, το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης, υπέβαλε το ερώτημα στο Δικηγόρο του οργανισμού, εφόσον αναφέρθηκε σε έρευνα αγοράς, κατά πόσον αμφισβητεί ότι όλες οι εικόνες λήφθηκαν από το ίδιο βιβλιοπωλείο. Ο Δικηγόρος του οργανισμού απάντησε ότι δεν το αμφισβητεί, συμπληρώνοντας ότι αν ένα βίντεο περιλαμβάνει εικόνες μόνο από ένα κατάστημα, αυτό δεν σημαίνει αυτόματα ότι αποτελεί και διαφήμισή του.

Η Αρχή επεσήμανε στο Δικηγόρο του οργανισμού ότι ο συνδυασμός της προβολής του ονόματος της ιδιοκτήτριας του βιβλιοπωλείου και πλάνων από το συγκεκριμένο βιβλιοπωλείο, οδηγούν σε συγκαλυμμένη διαφήμιση. Ο κ. Γεωργίου υποστήριξε ότι έγινε προσπάθεια να μην προβληθεί η επωνυμία του καταστήματος. Παραδέχτηκε ότι έγινε μια μικρή αναφορά στο

όνομα της ιδιοκτήτριας. Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Γεωργίου, το ρεπορτάζ έγινε ξεκάθαρα για σκοπούς ενημέρωσης του κοινού, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να ψωνίσει και όχι για διαφημιστικούς σκοπούς. Ο κ. Γεωργίου ισχυρίστηκε ότι αν σκοπός του ρεπορτάζ ήταν η διαφήμιση του συγκεκριμένου βιβλιοπωλείου, θα μπορούσε αυτό να γίνει σε άλλη εκπομπή ή με τοποθέτηση προϊόντων ή σε άλλη ζώνη με ψηλότερη τηλεθέαση, το οποίο θα ήταν και πιο παραγωγικό για τον διαφημιζόμενο. Το ότι έγινε στο πλαίσιο του δελτίο ειδήσεων υποδηλώνει, σύμφωνα με τον κ. Γεωργίου, ότι δεν έγινε με σκοπό τη διαφήμιση αλλά με σκοπό την ενημέρωση.

Ο Δικηγόρος του οργανισμού συνέχισε με τον ορισμό της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, δυνάμει του οποίου **«...Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.»**. Ο κ. Γεωργίου ανέφερε ότι στον πιο πάνω ορισμό γίνεται σαφής αναφορά στο επί σκοπού με το οποίο γίνεται η παρουσίαση. Με ελάχιστη αναφορά (1''- 2'') στο όνομα της ιδιοκτήτριας, αλλά χωρίς ξεκάθαρη αναφορά στο όνομα ή στην τοποθεσία του βιβλιοπωλείου, ο οργανισμός θεωρεί ότι η αναφορά αυτή δεν έγινε με πρόθεση τη διαφήμιση. Εξάλλου, σύμφωνα με τον κ. Γεωργίου, δεν έγινε εστίαση σε συγκεκριμένα προϊόντα που πωλούνται αποκλειστικά στο συγκεκριμένο χώρο. Ο κ. Γεωργίου συμπλήρωσε επίσης ότι στο ρεπορτάζ, προβάλλονται αγοραστές να αναφέρουν τι χρειάζονται οι μαθητές.

Η Πρόεδρος της Αρχής υπέδειξε ότι, πέραν από τους πελάτες, προβλήθηκε η ιδιοκτήτρια του βιβλιοπωλείου να δείχνει διάφορες σχολικές τσάντες, κάνοντας αναφορά στο μέγεθος τους («μεγάλες τσάντες»), στις τιμές τους («από 60 ευρώ, 30 ευρώ») και δίδοντας ορισμένα χαρακτηριστικά των προϊόντων στις αναφορές που κάνει («είναι με τροχούς, 3 θήκες, πολύ καλής ποιότητας τσάντες»).

Ο Δικηγόρος του οργανισμού ισχυρίστηκε στη συνέχεια ότι ο οργανισμός δεν έχει λάβει αντάλλαγμα για το συγκεκριμένο ρεπορτάζ. Σε ερώτηση του Μέλους της Αρχής, κ. Σέργιου Ποΐζη, κατά πόσον ο οργανισμός λαμβάνει διαφημίσεις από την εταιρεία «Μαυρομμάτης», ο Δικηγόρος του οργανισμού απάντησε ότι δεν γνωρίζει.

Ακολούθως, ο Δικηγόρος του οργανισμού συνέχισε με τα **υποστοιχεία 2 και 3**, τα οποία αφορούν στις πιθανές παραβάσεις των **παραγράφων Γ.2 και Ε.4** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, αντίστοιχα. Αναφορικά με την πιθανή παράβαση της **παραγράφου Γ.2** και ειδικότερα τη διαφήμιση των προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομαμάτης» από δημοσιογράφο, ο κ. Γεωργίου παρέπεμψε στον ορισμό της διαφήμισης, δυνάμει του οποίου *«διαφήμιση» σημαίνει κάθε μορφής ανακοίνωση που μεταδίδεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος ή για λόγους αυτοπροβολής από μια δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση στα πλαίσια εμπορικής, βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας ή άσκησης επαγγέλματος, με σκοπό την προώθηση της παροχής αγαθών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων ακινήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έναντι πληρωμής.»* Σύμφωνα με τον κ. Γεωργίου, οι πελάτες τους δεν έχουν λάβει πληρωμή ή αντάλλαγμα από τα Βιβλιοπωλεία «Μαυρομαμάτης», ούτε το ρεπορτάζ προβλήθηκε για σκοπούς αυτοπροβολής, αφού οι πελάτες τους δεν έχουν σχέση με τις εμπορικές δραστηριότητες του υπό αναφορά καταστήματος. Ο κ. Γεωργίου συμπλήρωσε ότι το ρεπορτάζ δεν έγινε με σκοπό την προώθηση προϊόντων, αλλά την ενημέρωση του κοινού για τη μεγάλη γκάμα των σχολικών ειδών.

Σχετικά με την πιθανή παράβαση της **παραγράφου Ε.4** και συγκεκριμένα την παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του βιβλιοπωλείου, με αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές και δίδοντας πληροφορίες για τον τόπο αγοράς τους, ο κ. Γεωργίου εξέφρασε τη θέση ότι, στο πλαίσιο του υπό εξέταση ρεπορτάζ, δεν γίνεται παρακίνηση για αγορά προϊόντων αλλά παρουσίαση των προϊόντων. Ο κ. Γεωργίου υποστήριξε ότι δεν έγινε αναφορά σε συγκεκριμένα προϊόντα. Τέλος ο κ. Γεωργίου υποστήριξε ότι τα προϊόντα που προβλήθηκαν, δεν είναι προϊόντα που μπορεί να αγοραστούν μόνο από το συγκεκριμένο βιβλιοπωλείο, αλλά πρόκειται για προϊόντα που μπορούν να αγοραστούν και από άλλα βιβλιοπωλεία.

Κατά τη λήξη της διαδικασίας, η Πρόεδρος της Αρχής ρώτησε τους Δικηγόρους του οργανισμού κατά πόσον υιοθετούν το περιεχόμενο της επιστολής του οργανισμού ημερομ. 28.12.2018 και οι Δικηγόροι του οργανισμού απάντησαν αρνητικά. Ακολούθως, οι Δικηγόροι

του οργανισμού, κ.κ. Μιχάλης Γεωργίου και Βασιλική Αλευρά, ευχαρίστησαν την Αρχή και αποχώρησαν από τη Συνεδρία.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των προφορικών εξηγήσεων του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω ρεπορτάζ κρίνουμε ότι:

Στις **21.8.2018**, μεταξύ των ωρών **20:20 - 21:20**, ο οργανισμός μετέδωσε ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων «**ALPHA NEWS**», μέσω του οποίου:

- έγινε συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση του Βιβλιοπωλείου «**Μαυρομμάτης**», κατά παράβαση του άρθρου **30Ε.(α) (υποστοιχείο 1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα)

[Τα γεγονότα του υποστοιχείου 1 εκτίθενται αναλυτικά στις σελ. 3-5 της παρούσας απόφασης.]

Συγκεκριμένα, μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα τις προετοιμασίες γονιών και μαθητών ενόψει της έναρξης της νέας σχολικής χρονιάς, συμπεριλαμβανομένης και έρευνας αγοράς από τον ALPHA.

Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης» και των προϊόντων του, όπως μακρινά και κοντινά πλάνα από τους διάδρομους του βιβλιοπωλείου, πλάνα με γονείς και παιδιά να παρατηρούν τα ράφια, να διαλέγουν διάφορα σχολικά είδη και να τα τοποθετούν στα καλάθιά τους καθώς και μακρινά και κοντινά πλάνα από τσάντες, στυλό, μολύβια, χρωματιστά, μαρκαδόρους, τετράδια, κασετίνες, highlighters, box files και τετράδια.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του ρεπορτάζ, μεταδόθηκε δήλωση από τη Διευθύντρια του βιβλιοπωλείου, ενώ ταυτόχρονα μεταδόθηκε στο κάτω μέρος της οθόνης ο τίτλος: «**Μαρίνα**

Μαυρομάτη, Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου.». Περαιτέρω, προβάλλονται πλάνα της Διευθύντριας του βιβλιοπωλείου να σηκώνει διάφορες σχολικές τσάντες, να τις δείχνει προς την κάμερα και να τις περιγράφει.

Συνεπώς, η Αρχή κρίνει ότι στο υπό εξέταση ρεπορτάζ, έγινε προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» με διαφημιστικό σκοπό, τόσο από τη Διευθύντρια του Βιβλιοπωλείου, Μαρίνα Μαυρομάτη, όσο και από τη δημοσιογράφο του ρεπορτάζ, Κωνσταντίνα Νεοφύτου και ήτο ενδεχόμενο να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά στο χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης, καθότι έγινε υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης του κοινού σε σχέση με έρευνα αγοράς για τα προσφερόμενα σχολικά είδη και τις τιμές τους και μεταδόθηκε στο πλαίσιο του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων.

- Επιπρόσθετα, έγινε διαφήμιση των προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» από δημοσιογράφο, κατά τη διάρκεια ενημερωτικού προγράμματος, κατά παράβαση της παραγράφου Γ. 2 (υποστοιχείο 2) του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Πέραν των προαναφερθέντων, κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται, επίσης, πλάνα της δημοσιογράφου να περπατά στους διαδρόμους του βιβλιοπωλείου, να παρατηρεί τα διάφορα σχολικά είδη και να τα σχολιάζει θετικά, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, τα εξής: «*Οι επιλογές για τα σχολικά είδη είναι πραγματικά αμέτρητες και για κάθε τσέπη. Υπάρχουν δεκάδες χρώματα, σχήματα και μεγέθη, ούτως ώστε να ικανοποιήσουν ακόμα και τους πιο απαιτητικούς μαθητές.*» Επίσης σε κάποια άλλη φάση του ρεπορτάζ, η δημοσιογράφος σηκώνει μια τσάντα από τα ράφια με τις τσάντες και την παρατηρεί.

- Επιπλέον, έγινε παρακίνηση για αγορά των προϊόντων τρίτου (Βιβλιοπωλείο «Μαυρομάτης»), με αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές και δίδοντας πληροφορίες για τον τόπο αγοράς τους, κατά παράβαση της παραγράφου Ε. 4 (υποστοιχείο 3) του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και

Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του επίδικου ρεπορτάζ, πέραν της προβολής πλάνων του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του καθώς επίσης και πλάνων γονιών και παιδιών να διαλέγουν διάφορα σχολικά είδη και να τα τοποθετούν στα καλάθιά τους, προβλήθηκαν πλάνα της Διευθύντριας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης», Μαρίνας Μαυρομμάτη, να σηκώνει σχολικές τσάντες, να παρατηρεί τις ετικέτες με τις τιμές και να γυρίζει τις τσάντες προς την κάμερα. Ταυτόχρονα η κ. Μαυρομμάτη προέβη σε αναφορές στα χαρακτηριστικά των σχολικών τσαντών (*«για τις πρώτες τάξεις που είναι με τροχούς, 3 θήκες, μεγάλες τσάντες, πολύ καλής ποιότητας τσάντες»*) και στις τιμές τους (*«είναι από 60 ευρώ, 30 ευρώ»*). Εξάλλου, η μετάδοση δήλωσης από τη Διευθύντρια του βιβλιοπωλείου, ενώ ταυτόχρονα μεταδόθηκε στο κάτω μέρος της οθόνης η ιδιότητα της υπό μορφή τίτλου (*«Μαρίνα Μαυρομμάτη, Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου»*), παρείχε τις απαιτούμενες πληροφορίες για τον τόπο αγοράς των προϊόντων (ήτοι Βιβλιοπωλείο «Μαυρομμάτης»).

Επιπρόσθετα, διημείφθη ο εξής διάλογος μεταξύ της κ. Μαυρομμάτη και της δημοσιογράφου:

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): -*«Είναι γύρω στα 26 ευρώ.»*

Κωνσταντίνα Νεοφύτου (δημοσιογράφος): -*«Και είναι για Λύκειο;»*

Μαρίνα Μαυρομμάτη (Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου): -*«Για Λύκειο, για Λύκειο ναι, και για μας κάνει, για Λύκειο συνήθως την παίρνουν για ιδιαίτερα.»*

Η Αρχή θεωρεί ότι μέσω των ως άνω λεκτικών αναφορών στις τιμές και στα χαρακτηριστικά των προϊόντων, οι οποίες συνοδεύονται από πλάνα του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του, έγινε παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης».

Αναφορικά με τις θέσεις και/ή απόψεις του οργανισμού, όπως αυτές εκφράστηκαν προφορικά από τον Δικηγόρο του Οργανισμού, κ. Μιχάλη Γεωργίου, κατά την ενώπιον της Αρχής

διαδικασία στις 19.6.2019, η Αρχή επαναλαμβάνει τα όσα ανέφερε προφορικά κατά την Συνεδρία δια μέσου της Προέδρου και των Μελών της και παρατηρεί επιπλέον τα ακόλουθα:

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *δεν είναι ευδιάκριτο ποιος είναι ο διαφημιζόμενος, δεν έγινε αναφορά σε ποιο βιβλιοπωλείο γινόταν το ρεπορτάζ* καθώς και ότι *πουθενά στο ρεπορτάζ δεν φαίνεται το εμπορικό σήμα, ούτε γίνεται άλλη λεκτική ή/και οπτική αναφορά, ούτε μεταδόθηκαν πλάνα που να καθιστούν ευδιάκριτο το χώρο στον οποίο έγινε το ρεπορτάζ ή να προωθείται έντονα διαφήμιση του βιβλιοπωλείου*, η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

Η αναφορά στο όνομα (**«Μαρίνα Μαυρομάτη»**) και στην ιδιότητα (**«Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου»**) της κ. Μαυρομάτη σε τίτλο που προβλήθηκε στο κάτω μέρος της οθόνης, όπως παραδέχτηκε και ο οργανισμός, σε συνδυασμό με την προβολή πλάνων του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του, αλλά και πλάνων της ίδιας της κ. Μαυρομάτη, να παίρνει σχολικές τσάντες που βρίσκονται στο χώρο, να τις δείχνει προς την κάμερα και να αναφέρεται στα χαρακτηριστικά και στις τιμές τους, αφενός μεν καθιστά σαφές στον τηλεθεατή ότι τα σχολικά είδη που προβάλλονται, βρίσκονται στο Βιβλιοπωλείο «Μαυρομάτης», αφετέρου δε συνιστά διαφήμιση του εν λόγω βιβλιοπωλείου και παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του. Πρόκειται δε για **συγκαλυμμένη** οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης», καθότι ενδέχεται να παραπλανήσει τον τηλεθεατή, ως προς το χαρακτήρα της παρουσίασης αυτής, αφού έγινε υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης του κοινού για την έρευνα αγοράς στην οποία προέβη ο οργανισμός.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι η παρουσίαση των εμπορευμάτων του βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» δε συνιστά συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση, καθότι *το εν λόγω βιβλιοπωλείο δεν είναι ούτε παραγωγός προϊόντων, ούτε πάροχος υπηρεσιών αλλά μεταπωλητής*, δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Το άρθρο 2 του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) προαναφερθέντος Νόμου ορίζει τη **«συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση»** ως **«την προφορική ή οπτική παρουσίαση, σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του εμπορικού σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού εμπορευμάτων**

ή ενός παρόχου υπηρεσιών, εφόσον η παρουσίαση αυτή γίνεται από τον πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων για διαφημιστικό σκοπό και ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά το χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης. Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.» Πρόθεση του νομοθέτη είναι να προστατεύσει το τηλεοπτικό κοινό από την παρουσίαση προϊόντων και υπηρεσιών στο πλαίσιο προγραμμάτων για διαφημιστικό σκοπό που ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό, όσον αφορά το χαρακτήρα της παρουσίασης αυτής, είτε αυτά αφορούν ένα παραγωγό εμπορευμάτων, είτε ένα μεταπωλητή εμπορευμάτων, είτε ένα πάροχο υπηρεσιών.

Εξάλλου, δεν θα είχε νόημα η προστασία των καταναλωτών να περιορίζεται μόνο στις δραστηριότητες ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός παρόχου υπηρεσιών και να επιτρέπεται η ανεξέλεγκτη παρουσίαση των προϊόντων ενός προμηθευτή ή ενός μεταπωλητή, όπως λόγου χάρη η παρουσίαση εμπορευμάτων μιας υπεραγοράς ή ενός καταστήματος καλλυντικών ειδών ή μιας εταιρείας πώλησης αυτοκινήτων. Η Αρχή τονίζει ότι η συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση είναι πρακτική που απαγορεύεται, τόσο από τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμο 7(Ι) του 1998 (**άρθρο 30Ε.(α)**), όσο και από τις Κοινοτικές Οδηγίες αρ. 2010/13/ΕΕ και 2018/1808/ΕΕ για την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (**Άρθρο 9**), εξαιτίας της αρνητικής επίδρασής της στους καταναλωτές.

Η Αρχή έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι οι συγκαλυμμένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις συνιστούν σοβαρές παραβάσεις της Νομοθεσίας, καθώς επενεργούν στον τηλεθεατή κατά τρόπο αθέμιτο, αφού τον καθιστά δέκτη μηνυμάτων διαφημιστικού περιεχομένου σε ώρα που ο ίδιος είναι ανυποψίαστος και απροετοίμαστος να καταβάλει συνειδητή άμυνα.

Σε σχέση με την έρευνα αγοράς για τα διαθέσιμα σχολικά είδη και τους τιμές τους, την οποία διεξήγαγε ο οργανισμός, το γεγονός ότι, όπως παραδέχθηκε και ο ίδιος ο οργανισμός, όλα τα πλάνα που μεταδόθηκαν στο πλαίσιο του σχετικού ρεπορτάζ, παρά τη μεγάλη έκταση του ρεπορτάζ (2'.40'), λήφθηκαν από το ίδιο βιβλιοπωλείο, προβλημάτισε την Αρχή. Η Αρχή

σημειώνει ότι η έρευνα αγοράς για τη νέα σχολική χρονιά, προϋποθέτει προεργασία και διερεύνηση ως προς το τι υπάρχει διαθέσιμο σε διάφορα βιβλιοπωλεία και άλλα εμπορικά καταστήματα που προσφέρουν σχολικά είδη. Για παράδειγμα, ο οργανισμός θα μπορούσε να πάρει πλάνα από διάφορα βιβλιοπωλεία, σε σχέση με τα σχολικά είδη που προσφέρουν και να πραγματοποιήσει γκάλοπ έξω από εμπορικά κέντρα ή σε εμπορικούς δρόμους, σε σχέση με τις προτιμήσεις του κοινού και το ποσό που υπολογίζουν να ξοδέψουν. Ως προς τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *αν ένα βίντεο περιλαμβάνει εικόνες μόνο από ένα κατάστημα, αυτό δεν σημαίνει αυτόματα ότι αποτελεί και διαφήμισή του*, η Αρχή διευκρινίζει ότι στην προκειμένη περίπτωση, η σύνδεση της προβολής του ονόματος της Διευθύντριας του βιβλιοπωλείου, της προβολής πλάνων από το συγκεκριμένο βιβλιοπωλείο, αλλά και της προβολής πλάνων της κ. Μαυρομάτη να δείχνει στην κάμερα συγκεκριμένες σχολικές τσάντες και να αναφέρεται σε χαρακτηριστικά και στις τιμές τους, συνιστούν συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση του εν λόγω βιβλιοπωλείου.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *αν σκοπός του ρεπορτάζ ήταν η διαφήμιση του συγκεκριμένου βιβλιοπωλείου, θα μπορούσε αυτό να γίνει σε άλλη εκπομπή ή με τοποθέτηση προϊόντων ή σε άλλη ζώνη με ψηλότερη τηλεθέαση, το οποίο θα ήταν και πιο παραγωγικό για τον διαφημιζόμενο. Το ότι έγινε στο πλαίσιο του δελτίου ειδήσεων υποδηλώνει ότι δεν έγινε με σκοπό τη διαφήμιση αλλά με σκοπό την ενημέρωση*, δεν γίνεται αποδεκτός από την Αρχή. Το γεγονός ότι το υπό εξέταση ρεπορτάζ μεταδόθηκε στο πλαίσιο του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων του οργανισμού, δεν αναιρεί το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια του, έγινε προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης», για διαφημιστικούς σκοπούς. Η Αρχή θεωρεί ότι το εν λόγω ρεπορτάζ υπερβαίνει τα όρια της ενημέρωσης και εντάσσεται στα πλαίσια της διαφήμισης.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι, με βάση τον ορισμό της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, *«παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος»* καθώς και ότι, εφόσον στον πιο πάνω ορισμό γίνεται σαφής αναφορά στο επί σκοπού με το οποίο γίνεται η παρουσίαση, *«με ελάχιστη αναφορά στο όνομα της ιδιοκτήτριας, αλλά χωρίς ξεκάθαρη αναφορά στο όνομα ή*

στην τοποθεσία του βιβλιοπωλείου, η αναφορά αυτή δεν έγινε με πρόθεση τη διαφήμιση», απορρίπτεται από την Αρχή.

Θέση της Αρχής είναι ότι, με βάση τον ορισμό της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, όπως διατυπώνεται στο **άρθρο 2** του προαναφερθέντος Νόμου και όπως αναφέρεται πιο πάνω, η προβολή συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης **αποδεικνύεται** εφόσον αποδειχθούν τα δύο ουσιαστικά συστατικά στοιχεία της, τα οποία είναι:

A. Το **σκόπιμο** της παρουσίασης

B. Ο **διαφημιστικός σκοπός** της παρουσίασης.

Η ύπαρξη των πιο πάνω προϋποθέσεων κρίνεται από τα γεγονότα της εκάστοτε υπόθεσης. Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή θεωρεί ότι η προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης», έγινε **σκόπιμα** και **με διαφημιστικό σκοπό** και ήτο **ενδεχόμενο να παραπλανήσει το κοινό** όσον αφορά στο χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης, καθότι έγινε υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης του κοινού για την έρευνα αγοράς, στην οποία προέβη ο οργανισμός, ενόψει της νέας σχολικής χρονιάς. Η Αρχή υπενθυμίζει στον οργανισμό ότι, στο πλαίσιο του υπό εξέταση ρεπορτάζ, προβλήθηκε η Διευθύντρια του βιβλιοπωλείου να δείχνει διάφορες σχολικές τσάντες και να συνομιλεί με τη δημοσιογράφο που ετοίμασε το ρεπορτάζ, κάνοντας αναφορά στις τιμές των σχολικών τσαντών («από 60 ευρώ, 30 ευρώ») και δίδοντας χαρακτηριστικά τους («είναι με τροχούς, 3 θήκες, πολύ καλής ποιότητας τσάντες»). Επομένως από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι πρόθεση ήταν η παρουσίαση και η διαφήμιση των συγκεκριμένων προϊόντων.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *δεν έγινε εστίαση σε συγκεκριμένα προϊόντα που πωλούνται αποκλειστικά στο συγκεκριμένο χώρο*, δεν ευσταθεί. Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του, όπως μακρινά και κοντινά πλάνα από τους διάδρομους του βιβλιοπωλείου, πλάνα με γονείς και παιδιά να παρατηρούν τα ράφια, να διαλέγουν διάφορα σχολικά είδη και να τα τοποθετούν στα καλάθιά τους καθώς και

μακρινά και κοντινά πλάνα από τσάντες, στυλό, μολύβια, χρωματιστά, μαρκαδόρους, τετράδια, κασετίνες, highlighters, box files και τετράδια. Το κατά πόσον τα συγκεκριμένα προϊόντα που προβάλλονται πωλούνται ή όχι αποκλειστικά στο συγκεκριμένο χώρο, δεν αναιρεί το γεγονός της προβολής τους και μέσω της προβολής αυτής, της διαφήμισης του συγκεκριμένου χώρου.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι ο οργανισμός δεν έχει λάβει αντάλλαγμα για το συγκεκριμένο ρεπορτάζ, η Αρχή υπογραμμίζει ότι η ύπαρξη ή όχι οικονομικού οφέλους για τον οργανισμό δεν αναιρεί την απαγορευτική νομοθετική διάταξη όσον αφορά στη συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση, την απαγόρευση, δηλαδή, της παρουσίασης, κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων, εταιρειών, προϊόντων ή υπηρεσιών, με διαφημιστικό σκοπό.

Εξάλλου, με βάση την ερμηνεία της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του προαναφερθέντος Νόμου, **«Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως, όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.»**

Ο οργανισμός είναι αδιαμφισβήτητα μια κερδοσκοπική επιχείρηση με μοναδική πηγή εσόδων τη μετάδοση διαφημίσεων. Η προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» και η παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του, με αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές και δίδοντας πληροφορίες για τον τόπο αγοράς τους, στο πλαίσιο ενός προγράμματος με υψηλά ποσοστά τηλεθέασης όπως είναι το Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων, δεν αναμένεται να έγιναν χωρίς διαφημιστικό σκοπό ή χωρίς αντάλλαγμα, όχι κατ' ανάγκην χρηματικό, αλλά στα πλαίσια, ίσως, γενικότερων οικονομικών συμφωνιών. Εξάλλου, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σε ερώτηση της Αρχής, κατά πόσον ο οργανισμός λαμβάνει διαφημίσεις από την εταιρεία «Μαυρομάτης», ο Δικηγόρος του οργανισμού απάντησε ότι δεν γνωρίζει.

Επιπρόσθετα, από το λεκτικό του άρθρου 2 (**«Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως, όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.»**),

συνάγεται ότι, η ύπαρξη πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος δεν αποτελεί προϋπόθεση αλλά συνιστά τεκμήριο που αποδεικνύει την ύπαρξη συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, και κατ' επέκταση με την ύπαρξή της τεκμαίρονται αυτόματα, χωρίς ανάγκη απόδειξής τους, τα στοιχεία του σκόπιμου και του διαφημιστικού σκοπού.

Σχετικά με την παράβαση της παραγράφου Γ.2 του Κώδικα Διαφημίσεων που αφορά τη διαφήμιση των προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης» από δημοσιογράφο και τον ισχυρισμό ότι *ο οργανισμός δεν έχει λάβει πληρωμή ή αντάλλαγμα από τα Βιβλιοπωλεία «Μαυρομμάτης», ούτε το ρεπορτάζ προβλήθηκε για σκοπούς αυτοπροβολής, αφού ο οργανισμός δεν έχει σχέση με τις εμπορικές δραστηριότητες του υπό αναφορά καταστήματος*, η Αρχή επαναλαμβάνει όσα εκτενώσ ανέφερε πιο πάνω, ότι δηλαδή η ύπαρξη ή όχι οικονομικού οφέλους για τον οργανισμό δεν αναιρεί την απαγόρευση της άμεσης ή έμμεσης διαφήμισης προϊόντων ή υπηρεσιών από δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια ενημερωτικών εκπομπών.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχή υπενθυμίζει στον οργανισμό ότι κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα της δημοσιογράφου να περπατά στους διαδρόμους του βιβλιοπωλείου, να παρατηρεί τα διάφορα σχολικά είδη και να τα σχολιάζει θετικά ενώ σε κάποια άλλη φάση του ρεπορτάζ, η δημοσιογράφος σηκώνει μια τσάντα από τα ράφια με τις τσάντες και την παρατηρεί. Η Αρχή θεωρεί ότι τα πιο πάνω συνιστούν άμεση ή έμμεση διαφήμιση των προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης» από τη δημοσιογράφο, κατά τη διάρκεια ενός ενημερωτικού προγράμματος.

Η Αρχή θεωρεί την εκμετάλλευση των προγραμμάτων για την προβολή συγκεκριμένων προϊόντων, υπηρεσιών ή εταιρειών, υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης – στα πλαίσια ενημερωτικών προγραμμάτων - ως παράβαση ιδιαίτερα σοβαρή. Η συγκεκριμένη πρακτική αποτελεί μορφή εκμετάλλευσης της εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ προγράμματος - δημοσιογράφου / παρουσιαστή και τηλεθεατή με σκοπό την προώθηση προϊόντων ή/και υπηρεσιών έξω από τα θεσμοθετημένα πλαίσια διαφήμισης.

Τέλος, σχετικά με την παράβαση της παραγράφου Ε.4 του Κώδικα Διαφημίσεων που αφορά στην παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του βιβλιοπωλείου και στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *δεν γίνεται παρακίνηση για αγορά προϊόντων αλλά παρουσίαση των προϊόντων* καθώς και ότι *δεν έγινε αναφορά σε συγκεκριμένα προϊόντα*, η Αρχή δεν τον αποδέχεται και επαναλαμβάνει ότι, κατά τη διάρκεια του επίδικου ρεπορτάζ, προβλήθηκαν, πέραν της προβολής πλάνων από το βιβλιοπωλείο και των προϊόντων του, πλάνα της Διευθύντριας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης», Μαρίνας Μαυρομμάτη, να σηκώνει σχολικές τσάντες, να παρατηρεί τις ετικέτες με τις τιμές, να γυρίζει τις τσάντες προς τη μεριά της κάμερας και να προβαίνει σε αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές τους. Επιπλέον, η μετάδοση δήλωσης από τη Διευθύντρια του βιβλιοπωλείου με την ταυτόχρονη μετάδοση στο κάτω μέρος της οθόνης της ιδιότητάς της υπό μορφή τίτλου (**«Μαρίνα Μαυρομμάτη, Διευθύντρια Βιβλιοπωλείου»**), παρείχε τις απαιτούμενες πληροφορίες για τον τόπο αγοράς των προϊόντων. Συνεπώς, η Αρχή θεωρεί ότι, μέσω των ως άνω λεκτικών αναφορών στις τιμές και στα χαρακτηριστικά των προϊόντων, συνοδευόμενες από πλάνα του βιβλιοπωλείου και των προϊόντων του, έγινε παρακίνηση για αγορά συγκεκριμένων προϊόντων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης». Επομένως, πέραν της **παρουσίασης** των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης» με διαφημιστικό σκοπό, έγινε και **παρακίνηση** για αγορά των προϊόντων του, πρακτικές που και οι δύο απαγορεύονται βάσει της νομοθεσίας.

Συνοψίζοντας, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου τονίζει για ακόμη μια φορά ότι η παρουσίαση προϊόντων ή υπηρεσιών και η παρακίνηση για αγορά ή μίσθωση τους κατά τη διάρκεια προγραμμάτων, συνιστά σοβαρή παράβαση της νομοθεσίας, καθότι αφενός μεν δημιουργείται αθέμιτος ανταγωνισμός και αφετέρου επηρεάζεται το περιεχόμενο και θίγεται η αρτιότητα των προγραμμάτων, αλλά και η δημοσιογραφική και δημιουργική ανεξαρτησία των δημοσιογράφων, παραγωγών ή άλλων δημιουργών των οργανισμών.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 30Ε.(α) (υποστοιχείο 1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **παραγράφων Γ.2 (υποστοιχείο 2)** και **Ε.4 (υποστοιχείο 3)** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και

Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθενται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει. Η υποβολή των απόψεων του οργανισμού, μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του.

Σε περίπτωση που ο οργανισμός επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, καλείται όπως τις υποβάλει στην Αρχή, το αργότερο εντός **δεκατεσσάρων (14)** ημερών από τη λήψη της παρούσας Απόφασης.

Σε περίπτωση που ο οργανισμός επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, καλείται όπως πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός **δεκατεσσάρων (14)** ημερών από τη λήψη της παρούσας Απόφασης, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση του οργανισμού εντός της πιο πάνω προθεσμίας, θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 67/2018(92))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ»
(ιδιοκτησία της εταιρείας ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED)

Ημερομηνία Απόφασης: 18 Δεκεμβρίου, 2019

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η Αντιπρόεδρος της Αρχής, κ. Μαρία Κούσιου, και το Μέλος της Αρχής, κ. Αγγελική Λαζάρου, αν και παρευρέθηκαν κανονικά στη Συνεδρία, αποχώρησαν κατά την εξέταση της παρούσας υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **19 Ιουνίου 2019**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 30Ε.(α)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **παραγράφων Γ.2 και Ε.4** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθενται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Βάσει των ως άνω νομοθετικών διατάξεων:

30Ε.(α) Οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις πρέπει να αναγνωρίζονται εύκολα ως τέτοιες. Απαγορεύονται οι συγκαλυμμένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις

[Σύμφωνα με άρθρο 2 του προαναφερθέντος Νόμου:

«συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση» σημαίνει την προφορική ή οπτική παρουσίαση, σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του εμπορικού σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός παρόχου υπηρεσιών, εφόσον η παρουσίαση αυτή γίνεται από τον πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων για διαφημιστικό σκοπό και ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά το χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης. Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.]

Γ.2. Απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διαφήμιση προϊόντων ή υπηρεσιών από δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια ενημερωτικών εκπομπών.

Ε.4. Απαγορεύεται η παρακίνηση για αγορά ή μίσθωση των προϊόντων ή υπηρεσιών του χορηγού ή τρίτων με αναφορές στα χαρακτηριστικά ή στις τιμές ή δίνοντας πληροφορίες για τον τρόπο ή τόπο αγοράς τους.

*η υπογράμμιση δική μας

Η Αρχή, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί πριν την διαπίστωση των παραβάσεων και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στο οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **19.9.2019**, κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του, κ. Γαστώνος Χατζηναστασίου (Χατζηναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. - Deloitte Legal), ημερομ. **3.10.2019** προς την Αρχή, υπέβαλε γραπτώς τις απόψεις και /ή θέσεις του, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'**.

Ως προς τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του οργανισμού ότι «*οι πελάτες μας είχαν την πρόθεση το ρεπορτάζ – έρευνα αγοράς να γίνει για σκοπούς ενημέρωσης του κοινού και μόνο και επισημαίνουμε πως για αυτό το λόγο ο οργανισμός δεν έχει λάβει οποιοδήποτε αντάλλαγμα ή αμοιβή για το εν λόγω ρεπορτάζ από τα βιβλιοπωλεία 'Μαυρομμάτης'*». Αντιλαμβανόμαστε ότι η πρόθεση του σταθμού δεν αφορά την Αρχή καθώς η ίδια καλείται να κρίνει το αποτέλεσμα και τα μηνύματα που εν τέλει λαμβάνει ο δέκτης και το κατά πόσο 'ενδέχεται να παραπλανήσει τον τηλεθεατή' το κάθε ρεπορτάζ», η Αρχή θεωρεί, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, ότι η προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης», έγινε σκόπιμα και με διαφημιστικό σκοπό και ήτο ενδεχόμενο να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά στο χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης, καθότι έγινε υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης του κοινού για την έρευνα αγοράς, στην οποία προέβη ο οργανισμός, ενόψει της νέας σχολικής χρονιάς. Η Αρχή υπενθυμίζει στον οργανισμό, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, ότι στο πλαίσιο του υπό εξέταση ρεπορτάζ, προβλήθηκε η Διευθύντρια του βιβλιοπωλείου να δείχνει διάφορες σχολικές τσάντες και να συνομιλεί με τη δημοσιογράφο που ετοίμασε το ρεπορτάζ, κάνοντας αναφορά στις τιμές των σχολικών

τσαντών («από 60 ευρώ, 30 ευρώ») και δίδοντας χαρακτηριστικά τους («είναι με τροχούς, 3 θήκες, πολύ καλής ποιότητας τσάντες»). Επομένως από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι πρόθεση ήταν η παρουσίαση και η διαφήμιση των συγκεκριμένων προϊόντων.

Επιπλέον, αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι «ο οργανισμός δεν έχει λάβει οποιοδήποτε αντάλλαγμα ή αμοιβή για το εν λόγω ρεπορτάζ από τα βιβλιοπωλεία 'Μαυρομάτης'», η Αρχή υπογραμμίζει, ως η απόφαση της ημερομ. 19.6.2019, ότι η ύπαρξη ή όχι οικονομικού οφέλους για τον οργανισμό δεν αναιρεί την απαγορευτική νομοθετική διάταξη όσον αφορά στη συγκαλυμμένη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση, την απαγόρευση, δηλαδή, της παρουσίας, κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων, εταιρειών, προϊόντων ή υπηρεσιών, με διαφημιστικό σκοπό.

Εξάλλου, με βάση την ερμηνεία της συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του προαναφερθέντος Νόμου, **«Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως, όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος.»**

Ως η Αρχή επισημαίνει στην απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, ο οργανισμός είναι αδιαμφισβήτητα μια κερδοσκοπική επιχείρηση με μοναδική πηγή εσόδων τη μετάδοση διαφημίσεων. Η προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομάτης» και η παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του, με αναφορές στα χαρακτηριστικά και στις τιμές και δίδοντας πληροφορίες για τον τόπο αγοράς τους, στο πλαίσιο ενός προγράμματος με υψηλά ποσοστά τηλεθέασης όπως είναι το Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων, δεν αναμένεται να έγιναν χωρίς διαφημιστικό σκοπό ή χωρίς αντάλλαγμα, όχι κατ' ανάγκην χρηματικό, αλλά στα πλαίσια, ίσως, γενικότερων οικονομικών συμφωνιών.

Επιπρόσθετα, όπως η Αρχή διευκρινίζει στην απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, από το λεκτικό του άρθρου 2 (**«Παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, ιδίως, όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος»**), συνάγεται ότι, η ύπαρξη πληρωμής ή ανάλογου ανταλλάγματος δεν αποτελεί προϋπόθεση αλλά συνιστά τεκμήριο που αποδεικνύει

την ύπαρξη συγκαλυμμένης οπτικοακουστικής εμπορικής ανακοίνωσης, και κατ' επέκταση με την ύπαρξή της τεκμαίρονται αυτόματα, χωρίς ανάγκη απόδειξής τους, τα στοιχεία του σκόπιμου και του διαφημιστικού σκοπού.

Η Αρχή επαναλαμβάνει, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, ότι στο υπό εξέταση ρεπορτάζ, έγινε προφορική και οπτική παρουσίαση των εμπορευμάτων και της επωνυμίας του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης» με διαφημιστικό σκοπό και παρακίνηση για αγορά των προϊόντων του, τόσο από τη Διευθύντρια του Βιβλιοπωλείου, Μαρίνα Μαυρομμάτη, όσο και από τη δημοσιογράφο του ρεπορτάζ. Πρόκειται δε για **συγκαλυμμένη** οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση του Βιβλιοπωλείου «Μαυρομμάτης», καθότι ενδέχεται να παραπλανήσει τον τηλεθεατή, ως προς το χαρακτήρα της παρουσίασης αυτής, αφού έγινε υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης του κοινού σε σχέση με έρευνα αγοράς για τα προσφερόμενα σχολικά είδη και τις τιμές τους και μεταδόθηκε στο πλαίσιο του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων.

Η Αρχή έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι οι συγκαλυμμένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις συνιστούν σοβαρές παραβάσεις της Νομοθεσίας, καθώς επενεργούν στον τηλεθεατή κατά τρόπο αθέμιτο, αφού τον καθιστά δέκτη μηνυμάτων διαφημιστικού περιεχομένου σε ώρα που ο ίδιος είναι ανυποψίαστος και απροετοίμαστος να καταβάλει συνειδητή άμυνα.

Ειδικότερα όσον αφορά τα Δελτία Ειδήσεων και τα υπόλοιπα ενημερωτικά προγράμματα, η Αρχή θεωρεί, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, την εκμετάλλευση των προγραμμάτων για την προβολή συγκεκριμένων προϊόντων, υπηρεσιών ή εταιρειών, υπό το πρόσχημα της ενημέρωσης – στα πλαίσια ενημερωτικών προγραμμάτων - ως παράβαση ιδιαίτερα σοβαρή. Η συγκεκριμένη πρακτική αποτελεί μορφή εκμετάλλευσης της εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ προγράμματος - δημοσιογράφου / παρουσιαστή και τηλεθεατή με σκοπό την προώθηση προϊόντων ή/και υπηρεσιών έξω από τα θεσμοθετημένα πλαίσια διαφήμισης.

Περαιτέρω, η Αρχή κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει ότι η άμεση ή έμμεση διαφήμιση προϊόντων ή υπηρεσιών από δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια ενημερωτικών προγραμμάτων, αποτελεί πρακτική η οποία απαγορεύεται ρητά από τη νομοθεσία.

Σε σχέση με τη δέσμευση του οργανισμού «όπως στο μέλλον η παρουσίαση παρόμοιων ρεπορτάζ έρευνας αγοράς να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις προτροπές της Αρχής ήτοι να λαμβάνουν πλάνα από διάφορα καταστήματα ή και να πραγματοποιούν γκάλοπ έξω από εμπορικά κέντρα ή σε εμπορικούς δρόμους σε σχέση με τις προτιμήσεις του κοινού και το ποσό που προτίθενται να ξοδέψουν», η Αρχή αναμένει την υλοποίηση της ως άνω δέσμευσης του οργανισμού. Στην προκειμένη περίπτωση, γεγονός παραμένει, ωστόσο, ότι η έρευνα αγοράς του οργανισμού για τα διαθέσιμα σχολικά είδη και τους τιμές τους, ενόψει της έναρξης της νέας σχολικής χρονιάς, διεξήχθη σε ένα βιβλιοπωλείο, το Βιβλιοπωλείο «Μαυρομμάτης» καθώς και ότι όλα τα πλάνα που μεταδόθηκαν στο πλαίσιο του σχετικού ρεπορτάζ, παρά τη μεγάλη έκτασή του (2'.40''), λήφθηκαν από το ίδιο βιβλιοπωλείο. Η Αρχή σημειώνει ότι η έρευνα αγοράς για τη νέα σχολική χρονιά, θέμα το οποίο ενδιαφέρει μια ευρεία μάζα κοινού, προϋποθέτει προεργασία και διερεύνηση ως προς το τι υπάρχει διαθέσιμο σε διάφορα βιβλιοπωλεία και άλλα εμπορικά καταστήματα που προσφέρουν σχολικά είδη. Η Αρχή παραπέμπει στην υπόδειξη της, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, όπως σε παρόμοιες περιπτώσεις λαμβάνονται πλάνα από διάφορα βιβλιοπωλεία, σε σχέση με τα προσφερόμενα σχολικά είδη και πραγματοποιούνται γκάλοπ έξω από εμπορικά κέντρα ή σε εμπορικούς δρόμους, σε σχέση με τις προτιμήσεις του κοινού και το ποσό που υπολογίζουν να ξοδέψουν.

Συνοψίζοντας, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου τονίζει, ως η απόφασή της ημερομ. 19.6.2019, ότι η παρουσίαση προϊόντων ή υπηρεσιών και η παρακίνηση για αγορά ή μίσθωση τους κατά τη διάρκεια προγραμμάτων, συνιστά σοβαρή παράβαση της νομοθεσίας, καθότι αφενός μεν δημιουργείται αθέμιτος ανταγωνισμός και αφετέρου επηρεάζεται το περιεχόμενο και θίγεται η αρτιότητα των προγραμμάτων, αλλά και η δημοσιογραφική και δημιουργική ανεξαρτησία των δημοσιογράφων, παραγωγών ή άλλων δημιουργών των οργανισμών.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του οργανισμού, όπως εκφράσθηκαν από το Δικηγόρο του, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, ως επίσης τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των παραβάσεων, καθώς και την όλη συμπεριφορά του οργανισμού, ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό, για τις παραβάσεις που έγιναν στις **21.8.2018**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 30Ε.(α)** (υποστοιχείο **1**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), **το διοικητικό πρόστιμο των €2.000.**
- Για την παράβαση της **Παραγράφου Γ.2** (υποστοιχείο **2**) του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €500.**
- Για την παράβαση της **Παραγράφου Ε.4** (υποστοιχείο **3**) του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€2.500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.